

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Ел. № 18/к.с.з/2013

Дата 08.05.2013

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

СЕРТИФИЦИРАНА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО ISO 9001:2008

1051 СОФИЯ, УЛ. "ТРИАДИЦА" №2, ТЕЛ: 8119 443, ФАКС: 988 44 05, WWW.MLSP.GOVERNMENT.BG

Изх. №: 11-46

08.05.2013

8.05.13г.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛЮ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,**

С определение от 9 април 2013 г. Конституционният съд допуска за разглеждане по същество искането на четиридесет и девет народни представители за установяване противоконституционност на § 44, т. 3 и 5 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за данъка върху добавената стойност (ДВ, бр. 94 от 2012г.) и конституира като заинтересувана страна по делото министъра на труда и социалната политика.

В искането на народните представители се твърди, че т. 3 и 5 на § 44 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за данъка върху добавената стойност, с които се изменя разпоредбата на чл. 169, ал. 4 и се отменя чл. 179, ал. 1 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК), противоречат на Преамбюла и на чл. 51, ал. 1 и чл. 52, ал. 1 от Конституцията на Република България.

С оглед дадената възможност за представяне на писмено становище по делото, моля съдът да има предвид следното:

Член 51, ал. 1 от Конституцията прогласява като основно право на гражданите правото на обществено осигуряване и социално подпомагане.

Според предвиденото в чл. 52, ал. 1 от Конституцията гражданите имат право на здравно осигуряване, гарантиращо им достъпна медицинска помощ, и на безплатно ползване на медицинско обслужване при условия и по ред, определени със закон.

В чл. 51, ал. 1 и в чл. 52, ал. 1 от Конституцията не се регламентират нито редът и условията, при които се реализират тези права, нито източниците на финансирането на тези дейности и това е естествено. Това е задача на специалните закони, които трябва да уредят съответните обществени отношения; те трябва да дадат решенията, които съответстват на основните принципи на Конституцията.

Системите и на социалното, и на здравното осигуряване се финансират основно с приходи от осигурителни вноски.

Съгласно чл. 21, т. 1 от КСО средствата по фонд "Пенсии" се набират от осигурителни вноски от осигурители, осигурени и самоосигуряващи се лица.

Едновременно с това в чл. 5, ал. 1, изр. второ, ал. 2, изр. второ и чл. 21, т. 5 от Кодекса за социално осигуряване (КСО) е предвидено и участие на държавата в осигуряването чрез трансфер във фонд „Пенсии” в размер 12 на сто върху сбора от осигурителните доходи на всички осигурени лица за съответната година.

Съгласно § 50 от ПЗР на Закона за държавния бюджет на Република България за 2013 г. е предвидено, че неизпълнението на приходите по бюджета на Държавното обществено осигуряване за 2013 г., както и превишението над предвидените разходи за пенсии, помощи и обезщетения, изплащани от бюджета на Държавното обществено осигуряване, се финансира за сметка на централния бюджет по ред, определен от Министерския съвет. Според чл. 1, ал. 1 от Закона за бюджета на Държавното обществено осигуряване за 2013 г. като приходи в консолидирания бюджет на ДОО се включват и получените допълнителни субсидии от централния/републиканския бюджет за покриване на недостига от средства.

Същите принципи са възприети и по отношение на здравното осигуряване. Съгласно чл. 23, ал. 1, т. 1 от Закона за здравното осигуряване (ЗЗО) приходите на Националната здравноосигурителна каса се набират от осигурителни вноски.

В т. 2 и 11 на чл. 23, ал. 1 от ЗЗО обаче е предвидено, че приходите на Националната здравноосигурителна каса се набират и от трансфери от републиканския бюджет за осигурителните вноски на лицата по чл. 40, ал. 1, т. 4 и 8 и ал. 2 и 3 и от други източници, включително субсидии (трансфери) от републиканския бюджет, в т.ч. и чрез бюджета на Министерството на здравеопазването по чл. 82, ал. 1, т. 2 и ал. 2, т. 3 от Закона за здравето.

Така със Закона за държавния бюджет на Република България за 2013г., със Закона за бюджета на Държавното обществено осигуряване за 2013 г., с разпоредбите на КСО и ЗЗО се създава тясната връзка между данъците като основен източник на приходи в републиканския бюджет и осигурителните приходи.

Независимо от тази връзка обаче, в специалните закони са включени разпоредби, които са гарант за това, че границата между данъци и осигурителни вноски няма да се загуби и да доведе до нарушаване на осигурителните права на лицата. Поради това и в КСО, и в ЗЗО има разпоредби, които уреждат случаи, в които лицата могат да ползват права, независимо, че по някаква причина не са реално постъпили дължимите осигурителни вноски в съответния осигурителен фонд.

Съгласно разпоредбата на чл. 9, ал. 1, т. 1 от КСО, за осигурителен стаж се зачита времето, през което работниците и служителите са работили при пълното законоустановено за тях работно време, ако са внесени **или дължими** осигурителните вноски върху полученото, начисленото и неизплатеното, както и неначисленото възнаграждение, но не по-малко от минималния осигурителен доход по чл. 6, ал. 2, т. 3 за съответната професия.

По аналогичен начин е уредено зачитането на осигурителния стаж на членовете на кооперации, упражняващи трудова дейност и получаващи възнаграждение в кооперацията; на управителите, прокуристите и контролорите на търговски дружества и на едноличните търговци, синдиците и ликвидаторите, членовете на управителните, надзорните и контролните съвети на търговските дружества, както и лицата, работещи по договори за управление на неперсонифицираните дружества; на лицата, упражняващи трудова дейност на изборни длъжности, както и служителите с духовно звание на Българската православна църква и други регистрирани вероизповедания по Закона за вероизповеданията; на специализантите, които получават възнаграждение по договор за обучение за придобиване на специалност от номенклатурата на специалностите, определена по реда на чл. 181, ал. 1 от Закона за здравето; на кандидатите за младши съдии и младши прокурори по Закона за съдебната власт и др.

Според чл. 54б, ал. 1 от КСО дневното парично обезщетение за безработица е в размер 60 на сто от среднодневното възнаграждение или среднодневния осигурителен доход, върху който са внесени **или дължими** осигурителни вноски във фонд "Безработица" за последните 24 календарни месеца, предхождащи месеца на прекратяване на осигуряването, и не може да бъде по-малко от минималния дневен размер на обезщетението за безработица.

Средномесечният осигурителен доход, от който се изчислява пенсията се определя от възнаграждението или осигурителния доход, върху които са внесени **или дължими** осигурителните вноски за лицата по чл. 4, ал. 1, 2 и ал. 3, т. 5 и 6, а за

самоосигуряващите се лица и за лицата по чл. 4а, ал. 1 - от дохода, върху който са внесени осигурителни вноски (чл. 70а, ал. 1 от КСО).

В разпоредбата на чл. 109, ал. 4 от ЗЗО е предвидено, че когато задължението за внасяне на осигурителните вноски е на работодателя или на друго лице, невнасянето на осигурителните вноски не лишава осигуреното лице от здравноосигурителни права.

Важно да се отбележи също така, че от установената с атакуваната разпоредба на чл. 169, ал. 4 от ДОПК последователност за погасяване на публичните задължения има изключения. Тези изключения са изрично предвидени с оглед да не се допусне да бъдат накърнени осигурителните права на лицата, като им се дава възможност те да посочат кое задължение погасяват.

Според разпоредбата на чл. 159, ал. 4 от КСО член 169, ал. 4 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс не се прилага за осигурителни вноски за допълнително задължително пенсионно осигуряване. При наличие на няколко задължения, които длъжникът не е в състояние да погаси едновременно до започване на принудителното им събиране, той може да заяви кое от тях погасява. Ако не е заявил това, погасява се задължението, на което срокът за плащане изтича най-рано.

В чл. 41, ал. 2 от ЗЗО също се посочва, че при наличие на няколко публични задължения самоосигуряващите се лица по чл. 40, ал. 1, т. 2 и ал. 5 и чл. 40а, ал. 3 могат да заявят по ред, определен с наредба, издадена от министъра на финансите, кои задължения за осигурителни вноски по този закон погасяват. В този случай чл. 169, ал. 4 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс не се прилага.

Не на последно място следва да се има предвид и обстоятелството, че разпоредбите, чието обявяване за противоконституционни се иска, са част от законови промени, с които се намалява административната тежест и за бизнеса, и за гражданите. Постига се съществено намаляване на разходите на задължените лица (както на осигурителите, така и на самоосигуряващите се лица) за такси, свързани с банковите преводи за заплащане на публични задължения - данъци и осигуровки.

Предвид гореизложеното считаме, че атакуваната разпоредба на чл. 169, ал. 4 от ДОПК не нарушава конституционните права на гражданите на обществено осигуряване и социално подпомагане, както и на здравно осигуряване.

Посочените по-горе съображения са относими и по отношение на искането за обявяване на противоконституционност на § 44, т. 5 от ПЗР на ЗИДЗДДС, с която се отменя разпоредбата на чл. 179, ал. 1 от ДОПК.

Предвид гореизложеното считаме, че атакуваните разпоредби не нарушават конституционните права на гражданите на обществено осигуряване и на здравно

осигуряване, поради което считаме, че искането на народните представители за установяване на противоконституционност на § 44, т. 3 и 5 от ПЗР на ЗИДЗДДС е неоснователно и следва да бъде отхвърлено

**ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ
И МИНИСТЪР НА ТРУДА И
СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА**

ДЕЯНА КОСТАДИНОВА

ПМ/